

JÓDAL KÁLMÁN

Mindannyiunk Rokon Ilonkája

Vass Szabolcs: *Rokon Ilonka evangéliuma*. Forum, Újvidék, 2021

Rokon Ilonkája, sőt Rokon Ilonkái mindenkinek vannak. Nekem ugyan a szűkebb családi körömben nem található egy Ilonka sem, de a tágabb családi és ismeretségi körömben bizony akadnak, ha jobban belegondolok, akár tucatnyian is (többen közülük már megboldogultak). Nem rurális hátterüek ugyan, de a városi lumpenproletár vagy a felsőfokú végzettségű tanárnő is lehet Rokon Ilonka. Mert „rokonilonkásak” például az olyan megnyilvánulások, hogy mondjuk a veszekedés hevében odacsap valaki a földhöz hat-nyolc tányért, a konyhája gondosan fehérre meszelt fala telis-tele van aggatva a néhai jugoszláv tengerpartról hazacipelt legkülönbözőbb emlékekkel, a szobájában pedig, az ágy fölött, egy legolcsóbb, papírból készült, berámázott Mária-nyomat, attól balra pedig egy Muppet Show-naptár feszít. Mondjuk a műveltebbnél ezek helyett például minden cserepes növényen masnik sora, a hűtőszekrényen mágneses tapadású parányi „domborművecskék” vannak, minden ceruzán, bögrén, még a fogmosó poháron is levonós rózsa díszeleg, és ha megkérdem, hogy van, arra válaszként elmeséli valamelyik filmsorozat 2837. részét. De Rokon Ilonka lehet akár egy külvárosi házaspár is, akiknél egy kiadós veszekedés végén az asszony simán elküldi a búsba a férjét, majd tüntetőleg a tévét kezdi bámulni, a férj pedig válaszul belevág a képernyőbe egy pálinkásüveget (mert épp az van kéznél). Vagy akár az az egykori középiskolai ismerősöm, akivel együtt néztük végig a *Godot-ra várva* egy újabb változatát, és amikor utána megkérdéztem, hogy tetszett, csillogó szemmel így idézett a darabból: „te trádzsalé!” Vagyis, annyi bizonyos, hogy Rokon Ilonkákkal vagyunk körülvéve. Ön-

nön nagyszerűségükről szemernyi kétely sincs bennük, és ostobaságukban elpusztíthatatlanok.

Ám – ha az ember jól ismeri őket – szerethetőek is a mi Rokon Ilonkánk. Ezer szállal kötődünk hozzájuk, lépten-nyomon beléjük ütközünk, és bizony gyakran hasznos – szintúgy megkérdőjelezhetetlen életrevalóságukban – a mindennapi életben segítenek eligazodni minket, mindannyiunkat. Tudják, hol van leárazva épp a krumpli vagy a ketchup, és azt is tudják, kihez forduljunk, ha bármi elromlik.

Időnként egy kicsit mi magunk is Rokon Ilonkákka transzformálódunk, ha csak utólag vesszük is észre.

És hogy ez az egész: giccs? Egy ismerősöm mondta harmincegynéhány évvel ezelőtt, de megmaradt bennem: nyugi, a fél életünk az. Ugyanakkor a szándékos, barokkosan, sőt, cyber-barokkosan hömpölygő, már-már fokozhatatlan giccs mögül kikacsint a szerző, miszerint: tréfálok, gyerekek! Mintha valaki bajszot vagy pöcsöt rajzolt volna valamelyik politikus plakátjára. Mert a könyvet lapozgatva bizony pompásan lehet nevetni, nevetgélni; én legalábbis jól szórakoztam.

Vass Szabolcs mindenesetre bemutat nekünk egy olyan tudat- és létállapotot, amit nem állhatunk meg fergeteges kacagás, vagy legalábbis jóízű kuncogás nélkül. Pedig valahol véresen komolyak ezeknek a humoros kötetlapoknak az üzenetei. Sok olyasmivel szembesít bennünket a könyv, amire különben talán fel sem figyelnénk. Tulajdonképpen tükröt tart – ha görbe tükröt is – elénk. Útravalóul pedig azzal a sugallattal bocsát el bennünket, hogy nem kell annyira komolyan vennünk egy rakás dolgot, ami esetleg zavarna bennünket, vagy az idegeinkre menne. És ezt a bájosan bumfordi, angyaldömpingesen trágár, szellemes, sajátos üzenetet hordozó kis könyvet áttanulmányozva, annyi következtetést vonhatunk le, hogy az élet úgyis rövid, don't worry, be happy, ahogy a sláger mondja.